

HOVUZDA HEYKƏL

Vergəlsin özünü yeniliklə ayaqlaşan, müasir adam kimi göstərməyə çalışırdı. Ayrı cür gözə girmək, rayonda vəzifəli şəxslərin hörmətini qazanmaq çətin idi. Ancaq onu da bilirdi ki, yenilik bir qədər sürüşkən məsələdir, həmişə ehtiyatla hərəkət etmək lazımdır. Elə buna görə də Vergəlsin keçən il kommunal təsərrüfat şöbəsinə müdir gələndə rayon mərkəzində olan meydandakı elektrik dirəklərinin əvvəlcə bir neçəsinə qırmızı rəng çəkirdi. İki-üç gün gözlədi. Vəzifəli şəxslərin dilindən eşidəndə ki, yaraşlıq görünür, qalan dirəkləri də al-qırmızı boyatdırdı.

Sonra meydanın bir küncündə dəmirdən düzəldilmiş yekə bir stend basdırdı. Rəssama abstrakt kartof, soğan pomidor və badımcan şəkilləri çəkirdi. Hərəsinin də yanında balaca bir qarışqa. Güya zəhmətkeşlik rəmzi. Əvvəlcə kartofla soğanı ayrı-ayrı stendlərə saldırdı yəni, bizim tərəvəzçilik sovxozumuzun məhsulları bunlardır. Bir-iki gün gözlədi. Vəzifəli şəxslərin dilindən eşidəndə ki, səfeh şeydir, daha pomidor-badımcanı ortaya gətirmədi. Kartof-soğanı da tez stend qarışıq çıxartdırıb apardı.

Daha sonra...

Meydanda bağçanın ortasında suyu fəvvarə vuran iri bir hövuz vardı. Vergəlsin qarşı binaların damlarında dörd dənə güclü proyektor qoydurdu. Əvvəlcə onların birini yandırdıraraq axşam qaranlıqda işığını hovuzun üstünə tuşlatdı. İki – üç gün gözlədi. Vəzifəli şəxslərin dilindən eşidəndə ki, yaxşı görünür, o biri proyektorları da işə saldıraraq axşamdan gecəyədək hovuzu nura qərş etdirdi.

Rayonun başqa yerlərində Vergəlsin abadlıq, təmir, gözəllik işlərinə fikir vermirdi. Hələlik onun diqqət mərkəzində yalnız bu meydan idi. Çünki vəzifəli şəxslərin əksəriyyəti ətraf binalarda yaşayırdı. Hamısının da pəncərəsi bura baxırdı. Meydanda nə qurub – quraşdırırdısa, ilk növbədə onlar - Vergəlsinə lazım olan adamlar görürdülər.

Bir axşam təsərrüfat şöbə müdiri bağçadakı əlvan skamyalardan ən qəşəngində oturmuşdu.

Gödəkboy, tosqun, kündəsifət, xırdagöz, daz, bığsız. Boz şalvarda, sarı köynəkdə - təxminən belə idi. Vergəlsinin görkəmi. Qırx beş yaşında.

Valideynləri bu qəribə adı da ona nahaqdan qoymamışdılar. Uzun zaman uşaq həsrəti ilə yaşayan ata - anası, nəhayət, ilk övladlarını, yəni bugünkü kommunal təsərrüfat şöbə müdirini tapanda çox sevincək olmuşdular. Sonradan ailə altı oğul, beş qızla genişlənilib otaqlara sığmayanda sonbeşiyə Dayandur deyib, bu axına nöqtə qoymuşlar.

Fəvvarədən ətrafa səpələnən su zərrəcikləri Vergəlsinin canına sərinlik yayırdı. O, meydanda nəhəng bayram şamları kimi dikələn al-qırmızı dirəklərə, işığı göz qamaşdıran proyektorlara, güllü-çiçəkli bağçaya, sonra hovuzda baxdı. Fikirləşdi:

“Görəsən daha neyləmək olar burda?!” Və qəfildən ağına qəribə ideya gəldi: ”Hovuzun qırağında əntiqə bir heykəl qoydurmaq! Mütləq! Özü də yekəsindən! Bəs indiyəcən bu mənim yadıma niyə düşməyib?! Rayonun mərkəzi... Meydanın ortası... bağçanın içi... Vəzifəli şəxslərin gözünün qabağı... Qiyamət fikirdir!”

Vergəlsin qalxıb bağçada gəzməyə başladı. “Smetada xeyli pulumuz qalıb. İlin axırına kimi xərcləyib qurtarmaq lazımdır, - deyə düşündü. – yaxşı, onda bəs mən burda nə heykəli qoydurum, onlara xoş gəlsin? Hər halda hovuz qırağıdır, su ilə əlaqədar olmalıdır... Balıq... ilan... qurbağa... Yox, bunlar yaraşıqsız görünər. Əşi, vacib deyil ki, elə su heyvanı olsun!”

Vergəlsinin beynindən bir fikir keçdi: “Sən ölməyəsən, duyuq düşməsəydilər, adam öz heykəlini qoydurardı! Onu elə abstrakt düzəltdirərdim ki, təkcə mən bilərdim o mənəm... Arvad-uşağa da indidən vəsiyyətimi elərdim, öləndən sonra məni xəlvəti gətirib heykəlin altında basdırsınlar. Bəh!.. bəh!.. Bir vaxt olardı buranın adı “Vergəlsin bağı”. Əla!”.

Təsərrüfat şöbə müdiri çox düşündü. Axırı bu qərara gəldi ki, hovuzun qırağında qollarını yana açıb suya tullanmağa hazır vəziyyətdə bir qadın heykəli qoydursun. Fikri qəti idi. “ Necə olsa, yenə ilan – qurbağadan qadın yaxşıdır!”.

Sabahısı hər ehtimala qarşı orda-burda söhbət saldı ki, hovuzun qırağında belə bir heykəl ucaltmaq istəyir. Vəzifəli şəxslərin dilindən eşidəndə ki, “nə olar qoyarsan, baxarıq” lap arxayınlaşdı.

Üç gün sonra Vergəlsin Bakıda cavan bir heykəltəraşın əcayib fiqurlar, şəkillər, büstlər dolu toz basmış tör-töküntülü emalatxanasında fikrini ona izah edirdi:

- Mən lap uşaqlıqdan yenilik pərəstişgahıyam, Rafiq müəllim. İstəyirəm düzəldəcəyiniz qadın heykəli bir az belə... necə deyim... başqa cür olsun ey... hər baxan o dəqiqə bilməsin ki, bu adamdır ya ayrı şeydir.

- Anladım sizi! Abstraksiya!! – deyə heykəltəraş birdən cin vurmuş kimi oturduğu kreslodan sıçradı. – Baxın mən belə bir heykəl düzəldəcəyəm!

O, döş cibindən çıxardığı kömür karandaşla mizin üstündəki kağıza cızma-qara eləməyə başladı...

Qıvırcıq saçları keşiş kimi çiyinlərinə tökülmüş çal saqqallı, qara bıqlı, gözündə çeşmək, damağında siqaret arıq, uzun bir gənc... Dizləri sürtülüb bozarmış göy cins şalvarda, şahmat taxtasına oxşar ağ-qırmızı damalı darısqal köynəkdə - təxminən belə idi heykəltəraşın görkəmi. Otuz beş yaşında.

- Aydınır, deyə Vergəlsin Rafiqin kağız üzərindəki cızma-qara şəklindən heç nə başa düşməsə də, özünü bilici kimi göstərməyə çalışdı. – Çox qəşəng çıxacaq...

Heykəltəraş karandaşını lovğalıqla mizin üstünə atıb məmnun bir tərzdə gülümsədi:

- Siz məni tapmaqda səhv etməmişiniz.

- Elədir, deyə Vergəlsin heykəlin nə boyda olacağını və neçəyə başa gələcəyi ilə maraqlandı.

Rafiq siqaretini sümürüb tüstüsünü emalatxananın küncündəki sınıq mərmər madonnanın sifətinə üfördü.

- Hündürlüyü üç metr - iki siz boyda. Qiyməti isə olacaq bu işin... çox az. – Q, sözünü tamamlamadan böyründəki dolabçanı açdı. Elə oradaca iki qədəhə konyak süzüb, birini Vergəlsinə ötürdü. – Min manat

- Nədən düzəldəcəksiniz?

- Şübhəsiz ki, tuncdan yox, gipsdən.

- Haçana hazır olacaq?

- Ayın axırına. Pulunu da qabaqcadan bizim idarənin hesabına köçürəcəksiniz.

- Bəs heykəlin qoyulmaq haqq-hesabı?

- O da mənim boynuma!

- Razıyam.

- Sağ olaq! İkimiz də!

- İçdilər.

Ayın axırında sifariş edilən qadın heykəlinin başı Rafiqin “Jiquli”sində, qalan yarısı isə doğranmış halda yük maşınında rayon mərkəzinə gətirildi. Hövuzun dövrəsi çadırla tutuldu. Sement, palçıq hazırlandı. Heykəltəraşla gələn fəhlə soyunub işə başladı. Bağçanın bağbanı Əlican kişi də onlara kömək edirdi.

Qarayanız, üzükırxıq, sallaq bığ, cılız bir kişi. Böz qişafətdə, başında nimdaş xinəyi şlyapa, əlində ağac – təxminən belə idi Əlican kişinin görkəmi. Yetmiş yaşında.

- Yaxşı, hovuzun ha tərəfində qoyacağıq bu mübarək heykəli? – deyə Vergəlsin soruşdu.

Rafiq damağındakı siqareti tüstüləyib bir gözünü qıyaraq saqqalını sığalladı:

- Üzü gün çıxana, səhərlər günəşin şüarları üstünə düşəndə... Heykəltəraş sağ əlini yumaraq baş barmağını dikəltdi. – Bax belə görünəcək!

Vergəlsin onun sözünə əlavə etdi:

- Axşamlar da projektorların işığında göz qamaşdıracaq!

- Maşallah! – deyə Əlican gülümsədi.

Əyri-üyrü gips parçaları bir-birinə calayıb quraşdırıldıqca, hovuzun qırağında qadına bənzər model yaranır, Vergəlsinin sevinci artırdı.

Nəhayət, heykəlin başı da yerinə bərkidildikdən sonra onu qurumağa qoydular.

Təsərrüfat şöbə müdiri Rafiqi və onunla gələn fəhləni nahara apardı.

Axşama yaxın hər şey hazır idi. Heykələ düm ağ rəng çəkilməmişdi. Vergəlsinlə Rafiq kənarda durub nəzərlərini bu cansız qadına zilləmişdilər. Əlican kişi də

çənəsini ağacının ucunda düyümlədiyi yumruqlarına dirəyib dayanmışdı. Öz-özü ilə nə isə danışırdı. Hərdən ehmalca başını əsdirərək dodaqlarını büzürdü.

- Necədir?- deyə haçandan-haçana Rafiq Vergəlsindən xəbər aldı.

Heykəl təsərrüfat şöbə müdirinin əvvəlcədən təsəvvür elədiyi kimi qollarını yana açaraq əyilmiş vəziyyətdə durmuşdu. Elə bil indicə yerindən sıçrayıb başı üstə hovuzla hoppanacaqdı. Qəşəngdi. Abstraktlığı da ondan ibarətdi ki, mütənasib deyildi, ayaqları, qolları, başı balaca idi, gövdəsi böyük. Əlbəttə, sənətdə yeniliyi anlamayan bəzi naşı adamların xoşuna gəlməyə bilərdi. Ancaq Vergəlsin heykəltəraşın zövqünü bəyənidirdi. Onun fikrincə bir eybi vardı. Qadın, həddindən artıq gombul düzəldilmişdi. Bədənini sanki buğum-buğum ət basmışdı.

- Yaxşıdır. Ancaq ... deyə Vergəlsin öz iradını söyləməkdən çəkinmədi. – Azacıq arıq qayırsaydınız, mənə daha gözəl görünərdi.

- Arıq niyə?! Gips qəhətliyi deyil ki! Bir də... tünük heykəllər tez sıradan çıxır. Biz daha bu peşənin ustasıyıq. Beləsi davamlı olur. Dünyadan çox adamlar köçüb gedəcək, amma bu qadın həmişə hovuzun qırağında beləcə dayanacaq.

- Orası elədir, - Vergəlsin istər—istəməz razılaşdı. – Deyirəm bəlkə onun əynindəki çimmə paltarı ilə başlığını qırmızı rəngləyək, hə? Necə bilirsiniz?..

Əlican təsərrüfat şöbə müdirini süzdü, narazılıqla başını buladı. Ancaq dinmədi.

Rafiq dodağında siqareti tündülədirib bir gözünü qıyaraq saqqalını tumarlaya-tumarlaya fikrə getdi:

- Mümkündür! – dedi.

Rəng gətirildi. Heykəltəraş onca dəqiqədən sonra qadını qırmızı geyindirib aşağı endi.

- Ha... bax, bu başqa məsələ! – deyə Vergəlsin əllərini ləzzətlə bir-birinə sürtərək gülümsədi.

- Daha nə arzunuz var?

- Əl-ayaq barmaqlarını manikür-pedikür eləsək necə olar?

- O da baş üstə! Nə çətin işdir ki!

Rafiq yenə hövuzun qırağına qalxdı. Əlindəki fırça ilə heykəlin dırnaqlarını boyadı.

- İstəyirsiz dodaqlarını da qızardım?

- Qızardın.

- Burada ayrı rənglər də var, qaş-göz də çəkim?

- Çəkin.

- Saçlarını necə, qaraldım?

- Qaraldın.

Heykəltəraş bütün əməliyyatı qurtardıqdan sonra aşağı endi.

- İndi necədir?

- Lap canlı arvaddır?

- Vergəlsinin fərəhi köksünə sığmırdı. Fikirləşirdi, sabah çadırı yığışdıranda meydanda dörd tərəfdən vəzifəli şəxslər bu alabəzək heykələ tamaşa edəcək, hamısı təsərrüfat şöbə müdirinə əhsən söyləyəcək.

Axşam düşəndə heykəltəraşla fəhlə yorğun halda “Jiquli”yə oturub mehmanxanaya getdilər. Vergəlsin isə çadırdan çıxmadı. Hovuzun dövrəsində fırlanıb qarşidan, arxadan, böyürdən heykələ baxdıqca öz əməmindən qürrələnirdi. Əlican da yanında idi. Adəti üzrə ağacına dirənib sakitcə durmuşdu.

İndi ay işığında heykəlin əksi suda da görünürdü.

- A kişi, heç dinmirsən, xoşuna gəlir? – deyə Vergəlsin yaxınlaşaraq Əlicandan soruşdu. Bağban başını əsdirib dodaqlarını büzdü:

- Babatdır. Ancaq... bir məsələ var ki... arvad çox biqabiliyyət dayanıb.

- Niyə?

- Ona görə ki... – Əlican başı ilə qabaqdakı hündür binaya işarə elədi. – Arxası yoldaş Xələfovun pəncərəsinə tərəfdir.

Vergəlsin tutuldu, onu tər basdı. Əlican doğru deyirdi. O, heç bunu fikirləşməmişdi. “Baho... Sabah Xələfov görsə, atamı yandırar!”

Təsərrüfat müdiri başılovlu heykəltəraşın dalınca mehmanxanaya cumdu.

- Rafiq müəllim, nə yaxşı ki, getməmisiz! Evimi yıxacaqdız!.. – deyə onu otaqda tapınca tövşüyə-tövşüyə əhvalatı danışdı. – heykəlin səmtini dyişmək lazımdır!

- Bəs necə qoymalıyıq?

- Üzü günbatana, hökmən! Lap elə indi!

- Rafiq yandırdığı siqareti tüstülədən, bir gözünü qıyıb saqqalını tumarladı.

- Bu axşam qaranlıqda heç nə eləmək olmaz.

- Projektor işığında.

- Xeyr! – deyə çarpayıya yayxalanmış fəhlə yuxulu tərzdə donquldandı. – Mümkün deyil. Mən yorulmuşam... Yatıram...

- Haqqını verəcəyəm...

- Sabah danışarıq..

Fəhlə sözünü bitirincə xoruldadı.

O gecə Vergəlsinin gözünə yuxu getmədi. Səhər sübhdən yenə heykəltəraşın başının üstünü kəsdirdi.

- Amanın günüdür, qalxın işə əncam çəkin, - deyə yalvara-yalvara onları bağçaya apardı.

Heykəli yerindən qopartdılar. Sonra Rafiq, fəhlə, Əlican və təsərrüfat şöbə müdiri köməkləşib güc-bəla ilə bu ağır gövdəni qucaqlarına alaraq qarşı səmtə üzü Xələfovun pəncərəsinə sarı qoydular.

- Hə... bax, belə, - deyə Vergəlsin alınının tərini silib rahatlıqla nəfəs aldı.

Fəhlə, heykəlin ayaqları altında sement tökdü, onu bərkitmək istəyəndə ağacına dirənmiş Əlican yenə narazılıqla başını bulayıb, dodaqlarını büzdü:

- Ə, bir əl saxla görək! – dedi. Vergəlsini təşviş bürüdü.

- Nə olub?!

- İndi də arxası Qiyasbəylinin pəncərəsinə tərəfdir! Bu daha pis!

- Mat-məttəl Əlicana baxaraq gözlərini döyən Vergəlsinin beli büküldü.

- Hə, doğru deyir də... Qiyasbəyliyə sarıdır. Belə də qoymaq olmaz.

Fəhlə əlindəki kəmçəni hirsə qırağa tulladı:

- Əşi, bu nə hoqqadır çıxardırsız! Havayı hambal tapmırsız?! Bəs üzü ha tərəfə qoyaq bu şoqəribi?! Biryolluq fikirləşib qurtarın da!.. Mən heydən düşdüm ki!..

Siqaretini tüstüləderək bir gözünü qıyan Rafiq saqqalını tumarladı:

- Mən heç belə cəncəl iş götürməmişdim, - dedi.

Vergəlsin karıxmışdı. Nə edəcəyini bilmirdi. Əlican onu vaxtında ayıltmışdı: o yanda Xələfov, bu yanda Qiyasbəyli...

- Bəs necə edək, ay kişi? – deyə çarəsizlikdən bağbanla məsləhətləşmək istədi. – Bu köpək qızının üzü ha tərəfə, arxası ha tərəfə olsun?

Əlican da az aşın duzu deyildi, ikibaşlı cavab verdi:

- Nə bilim vallah... O baxır, bu binadakı yoldaşlardan kiminlə münasibətin necədir...

- Ey!..- Vergəlsin cin atına mindi. – Sən gör nə düşünürsən, rəhmətliyin oğlu! Mən fikirləşirəm, nə təhər eləyim ki, sonra başım ağrımasın...

- Onun bircə çarəsi var.

- Nədi?

- Bu eybəcər zənəni burda qoydurma!

- Bəs neyləyim?

- Qaytar, pulunu al.

- Rafiq tərs-tərs qocaya baxdı.

- Sən nə qanırsan sənət nədir! – deyə astadan mızıldandı.

Hovuzun qırağında sallağı oturmuş fəhlə növbəti sərəncamı gözləyirdi.

Vergəlsin çevrilib sağdakı, soldakı binalara baxdı. Onlarda yaşayanlar heç də Xələfovdan, Qasımbəylidən balaca adamlar deyildi. Bir tərəfdə milis rəisi ilə prokurorun, digər tərəfdə isə özünün bilavasitə tabe olduğu sədrin pəncərəsini gördü.

- Yaman çətinə düşdük, Rafiq müəllim! – deyə yaylığını çıxarıb dazına çəkdi. – Neyləyək?

- Bilmirəm... Mən sizi gözləyirəm.

- Məsələ burasındadır ki, heykəli bu vəziyyətdə bura heç cür qoymaq mümkün deyil.

- Axı niyə?!

- Niyəsi çox uzundur.

Vergəlsin xeyli fikirləşəndən sonra Rafiqə belə bir təklif elədi:

- Bəlkə arxası üstdə, uzanan yerdə qoyaq bu heykəli. Güya çimib, çıxıb, indi də hövuzun qırağında özünü günə verir.

- Siz çox gülməli söz danışsınız! – deyə heykəltəraş hirsindən tez bir siqaret yandırdı. – bunu arxası üstdə qoyanda necə görünər, təsəvvür edirsiniz!

Əlican öz-özünə donquldandı. Vergəlsin ona tərəf çevrildi.

- A kişi, bərkdən danışsana, nə deyirsən?!

Qoca başını əsdirib, dodaqlarını büzdü.

- Deyirəm ki, heyf hökumətin o pullarından!

Rafiq siqaretini tüstülədənək bir gözünü qıyıb saqqalını tumarladı:

- Rayonunuzda başqa hovuz yoxdur! – deyə Vergəlsindən xəbər aldı:

- Ancaq həyətlərdə var.

Təsərrüfat şöbə müdiri heç belə çətinə düşməmişdi. Dünən fərəhlə baxdığı bu alabəzək qadının heykəlinə bugün nifrət yağdırırdı.

Birdən Vergəlsinin gözləri güldü, eyni açıldı, şadlığından heykəltəraşın kürəyini şappıldatdı:

- Tapdım!! Tapdım neyləmək lazımdır!

Fəhlə hövuzun qırağından yerə atıldı. Əlican asta addımlarla irəli gəldi. Rafiq çeşməyini alnına qaldırdı. Nəzərlər Vergəlsinin dəyirmi sifətinə zilləndi.

- Heykəli qoymaq lazımdır hovuzda, suyun içində! – deyə o, fizikada yeni qanun kəşf etmiş Arximed sevinci ilə sözə başladı. – Güya xanım çimir. Başı ilə qolları bayırda qalar, bədəni içəridə. Fəvvarənin də suyu şırhaşır tökülər üstünə... Nə camaata arxa çevirər, nə də bizdən inciyən olar. Vəssalam! Şüttamam!

Rafiq üçcə kəlmə ilə Vergəlsinin niyyətini alt-üst elədi.

- Gips suda? Yaramaz!

Fəhlə də kənardan dinləndi:

- Beş gündən sonra bu arvaddan heç nə qalmaz. Horraya dönər.

Təsərrüfat şöbə müdiri yenə fikrə getdi. Haçandan-haçana vəziyyətdən çıxış yolu tapınca üzünü Rafiqə tutdu:

- Onda bilirsiniz neyləyərək... – Dedi – Əvvəlcə hovuzun suyunu boşaldırıq. Sonra heykəli sinədən bölürük iki yerə. Aşağı hissəsini atırıq.

- Atırıq?!

- Bəli. Bizə lazım olan yuxarı tərəfini isə keçirdirik təxminən bir metr uzunluqda paslanmayan boruya, şaqili vəziyyətdə birləşdiririk hovuzun dibinə. Suyu doldururuq düz heykəlin sinəsinə qədər. Qıraqdan baxanlarda elə təsəvvür yaranır ki, burda çimən bütöv arvaddır... Bu, həm də olur, bir növ abstaktı!

Heykəltəraşın bu nadan fikri ilə razılaşmaqdan başqa çarəsi qalmamışdı. Yoxsa bu gün də Vergəlsinin əlindən yaxa qurtara bilməyəcəkдилər.

Rafiq fəhləyə göz vurub dedi:

- Əlbəttə, belə ideya dünyasında bizim ağılımıza gəlməzdi! Gözəl variantdır! Tez olun, hovuzun suyunu buraxın...

- Günortaya yaxın cərrahiyyə əməliyyatını qurtardı, heykəl iki bölündü. Aşağı tərəfi gərəksiz matah kimi bir kənara tullandı. Yuxarı hissəsinə ortadan qadının hulqumunadək boru keçirilib sementləndi. Suyu boşaldılmış hovuzun mərkəzində linglə çuxur qazıldı. Və nəhayət, təsərrüfat şöbə müdirinin layihəsi əsasında alabəzək yarın qadın müqəvvası yerə sancılmış tək qılçası üstə sanki müvazinətini itirib yıxılmamaq üçün əllərini yana açdı.

- Hə, bu ayrı məsələ! – deyə Vergəlsin tam arxayınlaşdı. Rafiq ona tapşırırdı:

- Hovuzda su buraxmağa tələsməyin. Qoyun borunun dibi əməlli-başlı qurusun, sonra.

- Arxayın olun.

- Biz gedə bilərik?

- Vergəlsin onlara minnətdarlıq elədi:

- Gərək bağışlayasız. Sizə çox əziyyət verdim. Ancaq... axır ki, yaxşı qurtardıq.

Təsərrüfat şöbə müdiri fəhlənin cibinə iki dənə iyirmibeşlik basdı.

- Sən də çox sağ ol.

- Heykəlin yerə tullanmış yarım gövdəsi Vergəlsinin gözünə sataşanda o bir anlığa fikrə getdi. Nə düşündü, Rafiqin qolundan tutub onu qırağa çəkdi. Astadan, pıçıltı ilə dedi:

- Bütöv halında min manat deyildi bu gips arvadın qiyməti?

- Bəli.

- Yarısı eləyir beş yüz. Eləmi?

- Nə demək istəyirsiniz?

- Üç yüz verin, o artıq qalanını aparın.

- Sonra neyləyim onu mən?

- Başını, qollarını düzəldib satarsan birinə.

- Gülməli söz danışırırsız?

- İki yüz..

- Lazım deyil. Yük maşınını buraxmışam.

- Yüz əlli, maşını da məndən.

Sevda baş tutmadı.

Rafiqlə fəhlə "Jiquli"yə oturub xudahafizləşərək getdilər. Vergəlsini fikir götürdü: "Yaxşı, indi mən bu artıq qalan yarım gövdəni neyləyim? Burada qoymaq olmaz..."

Əlican bağçaya tökülən daş-kəsəyi təmizləyirdi.

- Ay kişi, - deyə Vergəlsin onu işdən ayırdı. – Bura gəl.

Qoca yaxınlaşdı.

- Dünəndən sən də az zəhmət çəkməmişən. Götür, o arvadın qalan yarısını bağışlayıram sənə.

Əlican təsərrüfat şöbə müdirinin üzünə baxıb gözlərini döydü.

- Payın artıq olsun! Evdə bütövü varımdır.

- İstəmirsən?.. Müftə-müsəlləm...

- Qoca ağacına dirəndi. Başını əsdirib –dodaqlarını büzdü. Dinmədi.

- Onda bir xəndək qazı burda.

- O nəyinə lazımdır?

- Basdıraq bu arvadın cənazəsini, savabdır.

- Vergəlsinin qurbanı olan günahsız heykəlin artıq qalan yarısını xəndəyə uzadanda Əlican kişi zarafata salıb bir yasin də oxudu...

Təsərrüfat şöbə müdiri təntənəli açılışı çox gözləyə bilmədi. Elə həmin axşam qaranlıq düşən kimi çadırı yığışdırdı. Əlicana heykəlin sinəsinə qədər hovuzda su buraxmağı və sonra da fəvvarəni işə salmağı tapşırırdı. Özü isə damlardakı projektorları yandırmağa montyorun dalınca getdi. Bir azdan meydanın ortasında hovuzda yaranacaq qərribə mənzərəni təsəvvürünə gətirdikcə şadlığından uçmaq istədi.

Əhvalatdan xəbər tutan adamlar bağçaya toplaşmışdı. Uzun sürən intizardan sonra projektorlar yandı, meydan, hovuz içiqləndi, ətraf binalardakı pəncərələr bir-bir açıldı...

Təsərrüfat şöbə müdiri tənginəfəs halda geri qayıdıb özünü bağçaya salanda hovuzu susuz, bom – boş gördü. Bura yığılanlar borunun başına keçirilmiş yarım dənə alabəzək eybəcər müqəvvaya baxıb qəhqəhə ilə gülürdülər.

Əlican isə ağacını dirəyərək qıraqda sakitcə dayanmışdı.

- Ə, evin yıxılsın! Bəs mən sənə nə tapşırırdım?! – deyərək Vergəlsin qocanın üstünə çıxmırdı. – Suyu niyə açmamısan?! Fəvvarəni niyə işə salmamısan?!

Əlican təmkinini pozmadan cavab verdi:

- Hovuzda su gəlmir.

- Niyə?

- Bu gündən sovxoz tərəvəz yerlərini suvarmağa başlayıb.

- Bəs haçan...

- Bundan sonra bütün yayı belə olacaq. Hovuzda sudan, fəvvarədən gözünü çək.

- Sən nə danışırsan?!

- Vergəlsinin dili boğazı qurudu. Yarım qadın heykəli dörd gün boş hovuzun ortasında tək qılçası üstə qollarını yana açaraq dayandı. Beşinci gün... vəzifəli

şəxslərdən biri bağçadan keçəndə ayaq saxlayıb acıqla Əlicanı çağırdı. Bu eybəcər müqəvvanı tezliklə buradan götürüb tullamağı ona tapşırırdı.

... Sonra da Vergəlsini laxlatdılar...

Bir axşam Əlican evə gələndə heykəlin ikinci gərəksiz hissəsini dalına alıb tər təkə=tökə öz həyətinə apardı. Uşaqlarının köməyi ilə onu taxta hasarın üstündə dikəldib bərkitdi: əyninə cındır pencək geydirdi, başına yırtıq, həsir şlyapa qoydu. Bağa – bostana qonan sərçələri ürkütmək üçün belə bir müqəvva qocaya çoxdan lazım idi.

Avqust 1974